

УДК 340.14

О. М. Балинська

АДРЕСАНТ І АДРЕСАТ ЯК АНТРОПОСЕМІОТИЧНІ ЧИННИКИ ПРАВА

Розглянуто право як результат означення, називання речей, предметів, явищ, дій, подій, фактів, об'єктів, суб'єктів і т. д. правової реальності, а також як сам мовленнєвий процес, що представляє безперервність зв'язку право-адресанта і право-адресата.

Правову реальність як функціонально зорієнтовану сферу комунікації намагалися вивчати з позицій різноманітних підходів та методологій як у суспільних, так і в гуманітарних науках. Адже право як специфічний різновид комунікації має безліч контекстів – міжособистісний, культурний, політичний, міжнародний, расовий, етнічний, організаційний, структурний, дискурсний тощо. При цьому вважалося, що будь-яка модель комунікації завжди передбачає наявність таких складових, як адресант і адресат. Беручи за основу цю аксіому, проаналізуємо право як певний тип мовлення та комунікації з точки зору функціонування у ньому людського чинника (адресанта й адресата), а також з урахуванням його (права) антропологічного спрямування.

Окреслену проблему до певної міри вивчали в різних галузях науки. У такому ракурсі теоретичним підґрунтям нашого дослідження можуть стати дослідження лінгвістів (наприклад, цікавим і доречним буде вивчення права в контексті мислення й мовлення – Л. Виготський, мови як духовного адеквату світу – О. Федик, комунікативної практичної філософії – А. Єрмоленко тощо), психолінгвістів (Р. Фрумкіна, І. Беляєва, А. Славська), психологів (особливо біхевіористів – Е. Торндайк, Д. Б. Уотсон, Е. Толмен, Б. Скінер), соціологів (І. Троцук, В. Кудрявцев, А. Менегетті), філософів (Р. Барт, Ю. Габермас, Х.-Г. Гадамер, Г. В. Ф. Гегель, Ж. Деріда, Е. Левінас, Ж.-Ф. Ліотар, Г. Маркузе, Е. Фром) та філософів права (В. Бачинін, М. Братасюк, П. Рікер, С. Сливка, І. Честнов, Г. Чумаченко), а також науковців у сфері семіотики (унікальним є словник семіотики Б. Мартін і Ф. Рингхем) та інших.

Одразу ж означимо основні термінологічні співвідношення, що супроводжуватимуть цей аспект нашого дослідження, але які не окреслювалися в такому контексті. Насамперед, це стосується дихотомії «мовлення – комунікація». Мовлення може бути ідентичним поняттю «комунікація», якщо розуміти його як спілкування людей між собою за допомогою мови (мовлення як процес); може виступати окремим структурним елементом комунікації, якщо йдеться про передачу повідомлення (мовлення як продукт мовленнєвого процесу); його можна розуміти як певний стиль викладу інформації (мовлення як окремий жанр). Натомість комунікація завжди передбачає зв'язок (шляхи сполучення, обмін інформацією, спілку-

вання), що, зі свого боку, означає наявність хоча би двох елементів співвідношення на основі взаємозалежності та взаємозумовленості.

Тобто, коли говоримо про право як тип мовлення та комунікації, йдеться про притаманність йому вищезазначених характеристик мовлення, а також усіх властивостей комунікації, однак із поправкою на специфіку підходу до аналізу «дійових осіб» у сфері права. Іншими словами, право: 1) є продуктом мовленнєвої діяльності – результатом мовлення, означення, називання речей, предметів, явищ, дій, подій, фактів, об'єктів, суб'єктів і т. д. правової реальності; 2) з огляду на певну специфіку викладу інформації та обов'язковість її використання на практиці право є водночас самим мовленнєвим процесом, оскільки представляє безперервність зв'язку право-творця і право-адресата.

Мета нашої статті – проаналізувати наявність у праві таких антропосеміотичних комунікативних чинників, як адресант і адресат у контексті його розуміння як результату мовної практики та водночас як самого процесу мовлення.

Першим у окресленій нами схемі аналізу права є підхід, що визначає *право як продукт мовлення*. Якщо адаптувати його до семіотичного контексту, то право є результатом людської діяльності, зорієнтованої на означування певними мовними знаками (словами, термінами, поняттями) правової реальності як сукупності певних означуваних (явищ, дій, подій, фактів, предметів і т. д.). Як зазначають постструктуралісти, природа відношення «означник – означуване», часова природа акту сигніфікації (регулятивний принцип поведінки через посередництво мови – за Л. Виготським [див., наприклад, 1]) і центральність відмінності як керівної сили будь-якого акту мови мають значущий вплив на формування знаків; а оскільки акт сигніфікації є довільним, то будь-яке значення, виражене в мові, – це фактично результат культурних припущень, ідей та схильностей [2, с. 167]. І пріоритетну функцію тут відіграє людина як творець цих мовних сигніфікованих знаків.

У цьому випадку основним (а може, і єдиним) суб'єктом виступає адресант, який внаслідок людської здатності до абстрактного мислення творить право як сукупність загальновідомих вербальних знаків з високим ступенем узагальнення (те, що постмодерністська філософія називає як «трансцендентний означник» – концепт або керівний принцип, який насичує всю систему мови права значенням). Та без чіткої наявності суб'єкта, якому був би адресований зміст створених знаків, не зовсім доречно говорити про адресанта як особу, яка адресує комусь певну інформацію. Тут ідеться радше про іншу сутність, що мовою семіотики можна визначити низкою таких понять, як «автор» (відправник замовлення або дискурсу [3, с. 33–34]), «агенс» (суб'єкт дії, який виконує особливу наративну програму [3, с. 34], «антипод» – пацієнс як суб'єкт стану), «актант» (хтось, хто виконує певну дію або здійснює вплив [3, с. 35–36]), «актор» (антропоморфний агенс, який виділяється на дискурсному

рівні й виконує в ньому певну роль [3, с. 37–38]), у деяких випадках – «арбітр» (актор, який визначає успіх чи невдачу виконання іншим суб'єктом своїх дій [3, с. 44–45]), можливе щодо означення ролі судді), «розкажчик-наратор» (адресат розповіді-нарації, представник актанта у письмовому тексті, якому делегував свій голос автор шляхом прийому переключення [3, с. 146–147], доречне щодо репрезентатора, офіційного інформатора, наприклад, ЗМІ), «суб'єкт» (без будь-якого уточнюючого доповнення означає наративну функцію – актанта [3, с. 179]), «суб'єкт діяння» (діє, здійснює певну трансформацію певного об'єкта, по-іншому «оперуючий агент» [3, с. 180–181]), «фокалізатор» (суб'єкт, очима якого описано означувані явища, предмети та ін., синонім – спостерігач [3, с. 192]), «шифтер» (термін Р. Якобсона, рівнозначний семіотичним термінам «перемикач» і «вмикач», що означають суб'єкта переміщення дискурсу, відповідно, з точки висловлювання або в бік точки висловлювання [3, с. 197]) тощо. Така різноманітність семіотичних понять на позначення адресанта у праві демонструє різноаспектність властивих йому характеристик.

Тобто *адресант у праві як результаті мовлення* – це активний суб'єкт створення функціонально зорієнтованого мовного феномену як певного типу наративу (повідомлення), відправник замовлення позитивного типу поведінки в суспільстві, виконавець певної наративної (інформативної) програми через відображення семіотичних відносин у сфері означування елементів правової реальності та їх трансформації у вербальні знаки.

На підставі цього можна назвати такий підхід до аналізу права та суб'єктів його творення *наративним*. Теорію «наративу» розробив філософ-інтелектуал Ж.-Ф. Ліотар, давши йому визначення «технічного апарату для впорядкування, накопичення та повторного аналізу інформації, яка суперечить науковому знанню» [2, с. 58]. У контексті «наративістської перспективи» він виділяє великий і малий наративи як системні стратегії та можливості домовленості [4, с. 68]. Термін «великий наратив» був запроваджений для позначення оповіді того виду, яка лежить в основі конкретних варіантів вибору, що їм культура приписує властивість бути можливими напрямками діяльності, а також надає легітимності цим варіантам та пояснює їх [2, с. 58]. Великий наратив, або головний наратив, забезпечує взаємозв'язок різноманітних конфліктів, що виникають в історії розвитку суспільства. Як приклади таких наративів Ліотар визначає християнство, Просвітництво, капіталізм і марксизм. У сфері правовідносин також є великі наративи, метанаративи, кожний із яких пропонує свою певну модель знаковості права: наприклад, правовий позитивізм, правовий реалізм, юснатуралізм, детермінізм та інші. Таким чином можливий і правовий семіологізм як метанаратив, що складається з притаманної тільки йому сукупності елементів (правових знаків, символів, кодів, їх конструкторів і систем) та передбачає свою окрему «ідеологію» –

семіозис права як безперервний процес взаємодії цих елементів. Тобто семіологія права є своєрідним термінологічним апаратом для впорядкування, накопичення та повторного аналізу інформації, яка суперечить науковому знанню про наявність і функціонування у правовій реальності тих чи інших знаків.

Постмодерністи, аналізуючи проблему великого наративу, дійшли висновку, що Ліотар, очевидно, абстрагувався від тверджень К. Леві-Строса, які той висловив у своїй «Структурній антропології» про те, що «міфи є зразком альтернативного або протонаукового пошуку зв'язних пояснень для пережитого досвіду». Адже саме у такий спосіб функціонує і великий наратив: «щойно кому-небудь щастить добутися до місця адресата, він опиняється в точці, з якої може продовжити наратив» [2, с. 58].

Таким чином соціальний суб'єкт, опрацюючи правовий матеріал (нарратив), може досягнути його настільки, що здатний буде бачити всі його вади й недоліки, прогалини й недопрацювання, і тоді сам, пропонуючи зміни й доповнення, перетворюється на адресанта (розкажчика-наратора) оновленого великого наративу правового поступу. При цьому будь-які неузгодженості, недосконаlostі у праві стають своєрідними диферендами.

Диференд, за Ліотаром, – це конфлікт, для вирішення якого немає адекватних юридичних засобів [2, с. 59]), а також нестабільний стан і момент мови, в який те, що напевне може бути об'єднане у фрази, ще не піддається цьому об'єднанню, і який включає в себе мовчанку, що є негативною фразою, але він також звертається до фраз, які в принципі є можливими [2, с. 129]. Диференд у правовій дискурсивній модальності можна розуміти як щось поки що не висловлене, але вже ймовірно передбачуване. Наявність таких диферендів (неузгодженостей, неспівмірностей) у праві може призвести до порушення право-семіотичної рівноваги. Результатом таких диферендів є поява малих наративів. Малі наративи, як вважав Ліотар, виходять на передній план, коли великі наративи втрачають свою вірогідність. У тій сфері, де правове втручання великого масштабу виявляється майже неможливим, тільки локальне втручання пропонує справді ефективний спосіб вирішення проблеми. Йдеться про залагодження справ не на глобальному рівні, а лише стосовно конкретних об'єктів. Наприклад, демонстрація феміністок чи сексуальних меншин має різне знакове наповнення для столиці держави і для віддаленого гірського села.

Синонімами до поняття «малий наратив» Ліотар застосовував альтернативні терміни «мовна гра» або «паралогія» (що означає в цьому контексті несподіваний, контрінтуїтивний хід). Це своєрідні винятки із правил, які не підпорядковуються загальній парадигмі системного наукового знання. Приймаючи юридичну антропологію як один із великих наративів правової реальності у структурі постмодерного соціокультурного простору, людина як соціальний суб'єкт виступатиме малим нарративом у випадку виокремлення її

із загалу. Наприклад, ті ж феміністки, відвоювавши свої емансиповані права й отримавши підтримку як «відчайдушних домогосподарок», так і державних мужів, викликають спротив традиційного суспільства (з його устаеленими кодами статі) щодо, скажімо, радикальних проявів маскулінізму (набуття жінками властивостей, характерних чоловічому типові організму) чи фемінності (набуття чоловіками жіночих рис у поведінці, одязі, способі життя).

Другий підхід, який ми пропонуємо для аналізу права як процесу та основи співіснування учасників правовідносин у ролі адресанта й адресата, можемо означити як біхевіористський, бо *за основу аналізу тут братимемо поведінку* (англ. behavior).

Біхевіоризм – це окремих напрям психології, що виник на початку ХХ ст. на противагу самонедостатній інтроспективній психології, основним методом якої був процес спостереження за діями власної психіки з метою виявлення законів, що нею управляють [5, с. 184]. Відкидаючи положення метафізичних теорій, що займалися вивченням поняття сутності речей, біхевіоризм був зосереджений на дослідженні зовні проявлюваних поведінкових реакцій у відповідь на подразнювальні стимули (звідси основний предмет вивчення біхевіоризму – дихотомія «стимул – реакція»). Його філософським підґрунтям стали позитивізм і прагматизм. Звернення у нашій роботі до методології вербально-поведінкової психології при аналізі поведінки людини у соціумі (зокрема правового прояву цих її характеристик) є доречною і навіть нагальною потребою часу. Адже вербальний біхевіоризм постулює, що поведінкою людини можна управляти і передбачати її через посередництво мовленнєвого впливу, що, зі свого боку, є надзвичайно актуальним для налагодження належного функціонування правової держави.

Основне завдання біхевіоризму, яке сформулював послідовник Дж. Торндайка – Д. Уотсон, полягало у накопиченні спостережень за поведінкою людини з таким розрахунком, щоб у кожному даному випадку, при даному стимулі (ситуації) біхевіорист міг сказати наперед, якою буде реакція, або – якщо дана реакція – якою ситуацією ця реакція викликана [6, с. 7]. Коментуючи виражене у такій конкретній формі основне положення науки про поведінку, можемо резюмувати: якщо біхевіорист (у застосуванні цього методу до сфери правовідносин це може бути слідчий, суддя, дільничний інспектор міліції тощо) знав би всі факти, то після спостереження за індивідом (підозрюваним чи злочинцем), який виконує певні дії, він зміг би вказати на факт, що викликав саме цю дію – феномен передбачення; або ж коли суспільство вимагає від індивіда певної поведінки (у нашому контексті – правомірної), біхевіорист (тут уже право-творець) зміг би створити такий вербально відтворений стимул (нормативно-правовий акт), після чого була би зреалізована необхідна дія (виконання його вимог, дотримання заборон, використання дозволів чи застосування санкцій при правопорушенні) – феномен управління. Єдине, що викликає у нас застереження у

цьому контексті, – це те, що біхевіоризм у класичному варіанті займається передбаченням дій людини та управлінням ними, але не бере до уваги і не аналізує феномен свідомості, яка є основою цих дій. Адже, за класичним визначенням, біхевіоризм – це провідний напрям психології поведінки, який вважає основним предметом психології не свідомість, а поведінку, що розуміється як сукупність рухових і зведених до них словесних та емоційних відповідей (реакцій) на вплив (стимули) зовнішнього середовища [7, с. 50].

Натомість необіхевіоризм, зважаючи на потужну критику відверто позитивістської методології класичного біхевіоризму у психології та намагаючись подолати обмеженість уже попередньо згадуваної основної схеми біхевіоризму «стимул – реакція», ввів до неї опосередковану ланку – так звані «проміжні змінні» [8]. Саме такими змінними можемо вважати будь-які прояви свідомого мислення, спрямовані на управління поведінкою в соціокультурному просторі. Такий «свідомий» прорив у теорії біхевіоризму започаткував Г. Райл, який, остаточно не заперечуючи залежність ментального від фізіології, запропонував поєднання менталістського та наукового підходів, визначивши свою концепцію як логічний біхевіоризм. Ментальні терміни Райл переводить у гіпотетичні припущення про поведінку, адже «ментальний феномен як такий зводиться не до актуальної поведінки, а до диспозиції (налаштованості. – О. Б.) до певної поведінки, що реалізується у певній ситуації, за наявності певних умов» [цит. за: 9, с. 76].

Найяскравішим прикладом знаковості у поведінці людей в контексті біхевіоризму є використання типів мімічних і кінетичних рухів. Іншими словами, це використання устаєного трактування часто повторюваних, а іноді навіть ідентичних рухових реакцій на один і той самий збудник (наприклад, опускання очей, коли соромно або є що приховати; потирання носа під час брехні; покусання губи при хвилюванні; надмірна жестикуляція руками в емоційно збудженому стані тощо). Це власне ті семіотичні, знакові дії людини, розуміючи значення яких можна з упевненістю сказати, який стимул їх викликав (гнів, радість, сором, бажання щось приховати, страх і т. д.). Повертаючись до контексту нашого дослідження, мусимо зауважити, що йдеться про дії не тільки адресата, на чію реакцію, власне, і розраховує адресант, а й про дію самого адресанта. Адже він може спеціально використовувати саме такі збудники (як вербальні, так і невербальні), щоб викликати необхідну реакцію: налякати, збадьорити, змусити повірити, розсердити та інше.

З часом і представники «архібіхевіоризму», прихильники так званого дескриптивного біхевіоризму (від англ. descriptive – описовий, наглядний) переглянули свою концепцію на користь мовлення як одного з основних регуляторів поведінки. Зокрема, Б. Скінер, якого вважають одним із теоретиків класичного і водночас найяскравішим представником необіхевіоризму, став ініціатором про-

грамованого навчання у школах, заклавши в його основу управлінську функцію зовнішнього мовлення [5, с. 417]. Найбільш влучно, на нашу думку, характеристику необіхевіоризму дав Е. Фром, який писав так: «Психологія Скінера – це наука маніпулювання поведінкою; її мета відшукування механізмів «стимулювання», що допомагають забезпечувати необхідну «замовникові» поведінку» [10, с. 117]. І саме теорія вербального біхевіоризму Б. Скінера [див. 11] може стати основним підґрунтям нашого підходу до аналізу людського чинника у правовій комунікації.

Як бачимо, перший (нарративний) підхід дає підстави вважати право продуктом мовленнєвої діяльності його суб'єктів (у даному випадку суб'єктом права виступає не право-реалізатор – той, хто виконує, додержує, використовує чи застосовує норми права, а право-творець). Враховуючи різні аспекти виконуваних завдань, такого суб'єкта тільки умовно можна називати адресантом: він радше виступає дієвим ґенсом (якщо хочемо наголосити на творенні права як великого нарративу зі своїми виконавцями й провідною ідеєю), ґктором (якщо акцентуємо власне на діяльнійсному аспекті активного учасника правового дискурсу) чи актантом (найбільш узагальнене, на нашу думку, поняття, що охоплює сукупність попередньо зазначених характеристик автора права з позиції семіології). Право як нарратив виступає вираженням низки інструкцій і норм у різних практиках комунікації, засобом упорядкування таких практик, доповненням змісту ідеї свободи, рівності та справедливості, основою механізму захисту, виправдання чи покарання, становленням і закріпленням системи певної галузі знань. І право має цікавити нас не тільки з точки зору його «авторського» походження чи можливих смислових інтерпретацій, а й як індивідуальне втілення універсальних оповідних (нарративних) законів.

Натомість із позицій вербального біхевіоризму правові відносини є сукупністю певних актів комунікації з виокремленими специфічними типами дуалістичних відношень «адресант – адресат». По-перше, поведінка соціальних суб'єктів у суспільстві є джерелом інформації про те, що є бажаним і корисним для загалу та як можна взаємоузгодити різні інтереси цих суб'єктів (тут суспільство – це своєрідний адресант); ця інформація адресується право-творцеві (до моменту створення права це може бути тільки умовна назва з проекцією на його майбутню діяльність), який на її основі (як адресат, що адекватно сприйняв надану йому інформацію) формулює загальні правила співіснування (право). По-друге, держава (як адресант) у словесній формі передає соціальним суб'єктам (своїм адресатам) правову інформацію, сподіваючись на їхню певну реакцію – позитивну поведінку, дозволену і схвалювану правом, водночас застерігаючи про покарання за негативну поведінку, заборонену правом. По-третє, самі ж соціальні суб'єкти, вступаючи у правові відносини, комунікують і також сподіваються на певну

реакцію своїх правових адресатів (наприклад, одні повідомляють умови договору й чекають їх виконання від інших; домовляються про шлюбні відносини; погоджуються виконати певний обсяг роботи взамін на певну оплату; вносять плату і сподіваються на певні послуги – здобуття освіти, організацію дозвілля, впорядкування побуту тощо). Й у всіх цих випадках яскраво виявляється основний біхевіористський механізм «стимул – реакція». У першому: суспільна поведінка – це стимул, право – реакція; у другому: право – стимул, поведінка соціальних суб'єктів – реакція; у третьому: поведінка соціальних суб'єктів виступає одночасно і стимулом, і реакцією з ремаркою лише на те, що йдеться про різних соціальних суб'єктів, де одні – стимули (адресанти), інші – реакція (адресати). Говорячи мовою комунікації, в даному випадку стимул – не що інше як адресант (причому це може бути як суб'єкт, так і його діяльність), а реакція – комунікативний результат діяльності адресата. Тобто назагал біхевіористський підхід до аналізу права в контексті адресованості й адресності по-іншому можна назвати діяльнісним, процесуальним, бо власне поведінка як різновид комунікативної діяльності є джерелом і наслідком функціонування права.

У контексті комунікативного підходу право можна також розглядати і як особливий стиль подачі відомостей, який за структурою текстів, застосовуваними терміно-поняттями й адресним спрямуванням не схожий на жодний текстграфічний жанр; а також як різновид комунікації, бо має комунікативну мету – вплинути на того, кому адресовано зміст інформації (повідомити, що дозволено, застеретти від забороненого й налякати покаранням за порушення встановлених правил).

Список літератури: 1. Выготский Л. Мышление и речь. Психика, сознание, бессознательное / Л. Выготский. – М. : Лабиринт, 2001. – 368 с. 2. Энциклопедия постмодернизма / за ред. Ч. Вільквіста та В. Тейлора. – К. : Основи, 2003. – 503 с. 3. Мартин Б. Словарь семиотики / Б. Мартин, Ф. Рингхем; пер. с англ. – М. : ЛИБРОКОМ, 2010. – 256 с. 4. Ліотар Ж.-Ф. Постмодерністська ситуація / Ж.-Ф. Ліотар // Після філософії: кінець чи трансформація? / упор. К. Байнес. – К. : Четверта хвиля, 2000. – С. 67–90. 5. Краткая философская энциклопедия / сост.: Губский Е. Ф., Короблева Г. В., Лутченко В. А. – М. : Изд. группа «Прогресс»–Энциклопедия», 1994. – 576 с. 6. Основные направления психологии в классических трудах. Биехевиоризм. – М. : АСТ-ЛТД, 1998. – 704 с. 7. Кондаков И. Психология. Иллюстрированный словарь / И. Кондаков. – СПб. : Прайм-Еврознак, 2003. – 512 с. 8. Толмэн Э. Когнитивные карты у крыс и человека / Э. Толмэн // История психологии (10-е – 30-е гг. Период открытого кризиса) : тексты. – 2-е изд. / под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан. – М. : Изд-во МГУ, 1992. – С. 124–143. 9. Интенциональность и текстуальность. Философская мысль Франции XX века / [сост., общ. ред.: Е. А. Найман, В. А. Суровцев]. – Томск : Водолей, 1998. – 320 с. 10. Фромм Э. Психоанализ и этика / Э. Фромм. – М. : Республика, 1993. – 416 с. 11. Skinner B. Verbal Behavior / B. Skinner. – N.Y. : Appleton-Century-Crofts, 1957. – 374 p.

Надійшла до редколегії 05.12.2012

Рассмотрено право как результат означивания, называния вещей, предметов, явлений, действий, событий, фактов, объектов, субъектов и т. д. правовой реальности, а также как сам речевой процесс, представляющий непрерывность связи право-адресанта и право-адресата.

The law is examined as a result marking, naming things, subjects, phenomenon, actions, events, facts, objects, individuals, etc. of a legal reality, and also as speech process that is continuous communication between a law-senders and a law-recipients.

УДК 342.56(477)

М. Й. Вільгушинський

ВЗАЄМОДІЯ СУДІВ З КАБІНЕТОМ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ: ДЕЯКІ ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ

Розглянуто базові нормативно-правові питання взаємодії судів з Кабінетом Міністрів України. Показано значення та роль судів у становленні сучасної правової системи держави.

Сьогодні визначальним постає питання з'ясування процедури та форми взаємодії органів судової влади з Кабінетом Міністрів України, що не знайшло належного висвітлення в науковій літературі. Тим більше, що такі відносини відбуваються рівною мірою як з боку судів стосовно Кабінету Міністрів України, так і з боку Кабінету Міністрів України щодо судів.

Слід зазначити, що цією проблемою опікувались такі вітчизняні дослідники, як В. Маляренко, А. Селіванов, В. Серьогін, В. Смородинський, О. Ярмиш та інші вчені. Однак певні питання означеної взаємодії залишились недослідженими. Тому метою статті є встановлення особливостей взаємодії органів судової влади з Кабінетом Міністрів України.

Здебільшого ця дослідницька проблема набуває актуальності через те, що Кабінет Міністрів України сьогодні є однією з найважливіших ланок у державному механізмі, що шляхом взаємодії з органами судової влади здійснює вплив на політичний та економічний стан держави. Розглянемо відносини між цими державними органами, виходячи з того, що Конституція України [1] й законодавство України визначають юридичний статус Кабінету Міністрів України.

Як відомо, згідно зі ст. 113 Конституції України Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади. Тому він як забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави, виконання Конституції і законів України, актів Президента України, так і вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, а також, серед інших завдань, здійснює